

Barcelona: la ciutat, espai de cohesió social

Joan Clos / Alcalde de Barcelona

I. Introducció

Barcelona és la capital de Catalunya. La situació de la ciutat, a l'extrem nord-est de la Península Ibèrica, li ha permès tradicionalment dur a terme un paper de connexió entre la Península i la Mediterrània en general i amb el centre i nord d'Europa. Amb més d'un milió i mig d'habitants, Barcelona constitueix el centre d'una extensa regió metropolitana que ocupa 3.236 km² i on hi viuen 4,3 milions de persones que suposen més del 10% de la població espanyola.

Barcelona és una ciutat oberta al món. Per la seva cultura i situació geogràfica, ha protagonitzat al llarg dels segles una singular activitat internacional que en els darrers anys ha experimentat un fort impuls. La nostra ciutat és avui una capital mediterrània, europea i mundial d'obligada referència.

Els darrers anys del segle XX s'han caracteritzat per un intens procés de transformació i modernització de Barcelona. La transformació urbana s'ha produït acompanyada d'una gran vitalitat en els camps social i econòmic, però també cultural i artístic, situant la ciutat entre les més dinàmiques i atractives d'Europa.

La Barcelona actual té els seus orígens en la ciutat industrial del s. XIX. Barcelona fou una ciutat emmurallada fins als anys 50 d'aquell segle, on hi vivien quasi 300.000 persones. Fora les muralles havien començat a créixer indústries, els primers vapors de tota Espanya, i Barcelona necessitava eixamplar-se. És així com, aprofitant dos anys de govern progressista a Espanya (entre 1852 i 1854) s'aprova el Pla Cerdà, un projecte de reforma urbana que pretén integrar en un mateix esquema circulatori l'eixample, el port i la ciutat antiga per tal de convertir Barcelona no només en una gran ciutat burgesa i industrial, sinó en una metròpoli orientada a la millora de la qualitat de vida de totes i cadascuna de les persones que en ella hi resideixen.

L'Eixample, amb les seves característiques illes octogonals, representa la utopia d'una ciutat pensada per als seus habitants, amb grans espais oberts i habitatges igual de dignes i assequibles per a tothom. L'Eixample original era un exemple de ciutat igualitària, amb les mateixes estructures de cases i jardins interiors a totes les illes octogonals de 25 metres per 25. Cerdà era un enginyer a l'època dels higienistes i va idear una ciutat amb tots els serveis necessaris per acabar amb les epidèmies. Es va crear una gran xarxa de clavegueram que recollia les aigües que baixaven pels torrents de la plana, es van construir carrers i patis d'illa ben amples per facilitar la ventilació de les cases i es van establir grans vies de comunicació de les quals encara avui Barcelona n'és deutora.

Aquest projecte, però, aviat es desvirtua. La ciutat industrial i burgesa no deixa lloc per a les utopies, i l'Eixample que ens ha arribat avui dia té poc a veure amb aquell

que va imaginar Ildelfons Cerdà, un pensador social, un socialista utòpic. Tanmateix, la seva obra ens fa present la necessitat que té el socialisme de «fer ciutat» per complir els ideals d'igualtat, llibertat i justícia social.

La turbulenta història espanyola del segle XX, especialment durant el període de la dictadura franquista, no possibilita que Barcelona desenvolupi un model coherent de ciutat més enllà del Pla Cerdà. Durant quaranta anys, Barcelona viu immersa en un clima de constant repressió i censura que impedeix qualsevol tipus de manifestació contrària al règim; d'altra banda però, aquest silenci forçós permet que es vagi articulant un projecte de ciutat sòlid i reflexionat que, a partir de la recuperació de la democràcia a nivell municipal l'any 1979, comença a projectar-se.

II. La transformació de la ciutat: el model Barcelona

Barcelona presentava, després del desenvolupament urbanístic accelerat i caòtic dels anys cinquanta i seixanta, i de la crisi econòmica dels anys setanta, una realitat urbana complicada, sobretot en aspectes urbanístics i socials.

Davant d'aquest context, el Consistori elegit l'any 1979 entén que ha d'oferir una sortida a la situació, però donat que no té recursos suficients per cobrir totes les necessitats de la ciutadania, opta per emprar un novedós criteri de cooperació sector públic-sector privat. Ara bé, aquesta cooperació es produeix sempre sobre la base d'una planificació urbana pública. És l'Ajuntament qui marca la política i dissenya els projectes que després s'aplicaran amb la cooperació del sector privat. En definitiva, és l'Ajuntament qui lidera la transformació de la ciutat, tant sigui realitzada per actors públics o privats, com a través d'un projecte col·lectiu.

Aquesta transformació ha estat liderada ininterrompudament per l'esquerra plural en general i pel Partit Socialista de Catalunya en particular. Aquesta continuïtat respon, en bona mesura, al fet que l'Ajuntament de Barcelona ha sabut crear orgull de ciutat, ha aconseguit que la ciutadania es senti implicada en el seu projecte, que el recolzi, convertint així la transformació de Barcelona en un projecte col·lectiu que ha sabut relligar el teixit social, cohesionar els seus ciutadans i projectar la ciutat cap al futur.

D'altra banda, la transformació de la ciutat ha estat condicionada, no només per la deplorable situació en què quedà a rel del descontrol especulatiu viscut durant el període franquista, sinó també pel tarannà propi de la ciutat.

Barcelona no ha crescut mai de manera continuada, sinó que sempre ho ha fet a partir de l'organització d'esdeveniments a nivell internacional; és a dir, la Barcelona d'avui, no és fruit d'una evolució constant al llarg del temps, sinó més aviat conseqüència de les inversions dutes a terme per reestructurar la ciutat de cara a la celebració d'una o altra activitat de relleu. Tanmateix, Barcelona ha esdevingut al llarg de la seva història un referent a nivell estatal tant en quant a tradició en la pràctica esportiva com en relació a l'important gruix de capital social que posseeix. És una ciutat amb una llarga trajectòria en associacionisme, especialment aquell vinculat al món esportiu, i aquesta és una característica que tard o d'hora condicionarà la seva evolució.

L'any 1981 l'alcalde Narcís Serra llança la candidatura de Barcelona per convertir-se en seu dels Jocs Olímpics de 1992. Era la cinquena vegada que la ciutat es postulava per acollir uns Jocs Olímpics. Ho havia intentat l'any 1936, però els Jocs van anar a parar a Berlín. Ho havia tornat a intentar l'any 1972, però els Jocs tornaren a fer cap a Alemanya, a Munic. Barcelona tenia el gruix de capital social necessari i una societat civil forta que estava preparada per posar-se a treballar. Només calia un projecte que la posés a caminar i aquest projecte van ser els Jocs Olímpics. Tota la ciutat es va apuntar als Jocs, que van ser el millor exemple de cooperació públic-privat que s'havia produït mai. Tots els actors van entendre que aquella era una gran oportunitat per a la transformació urbana, econòmica i social de la ciutat.

Així doncs, el primer i uns dels principals èxits d'aquesta nova política de cooperació públic-privat serà la transformació que es dugué a terme a la ciutat entre 1986 i 1992, en el marc de la cursa per celebrar el Jocs Olímpics de 1992. Però un cop realitzada la reforma urbana global de cara als Jocs de 1992, el procés no s'atura, sinó que Barcelona continua creant noves àrees de centralitat i regenerant nous barris. És així com la Barcelona post-olímpica posa l'accent en la creació de noves infraestructures culturals i universitàries que generaran noves àrees de centralitat, i amb la transformació del districtes de Ciutat Vella i de Sant Martí.

L'etapa post-olímpica esdevé un moment difícil per al govern de la ciutat degut a la crisi econòmica de 1993-94. Amb tot, l'Ajuntament gestiona la crisi amb eficàcia i posa en marxa un rigorós pla de contenció i sanejament econòmic municipal que en poc temps dóna com a resultat la progressiva reducció de l'endeutament i la possibilitat d'impulsar, a partir de 1996, noves inversions mitjançant les quals es pretén millorar la qualitat urbana de tot el territori i donar solucions als problemes de mobilitat i circulació (grans eixos viaris), de sostenibilitat (millores en la reducció dels sorolls) i de renovació dels equipaments dels diferents barris (paviments, enllumenat, places, habitatges, ampliació de zones verdes etc.).

Amb aquesta nova actuació, el govern d'esquerres de la ciutat demostra novament que és capaç de mantenir l'equilibri en una situació desfavorable, i convenç els ciutadans que, malgrat la situació, l'equip socialista continua essent el millor i el més preparat per continuar governant la ciutat. Per aquest motiu, i tot i que les eleccions municipals de 1995 es van celebrar en un context de crisi general del socialisme, el Partit dels Socialistes de Catalunya, amb Pasqual Maragall al capdavant, manté la confiança dels electors, no només gràcies a la presència d'un candidat amb un gran carisma i una forta capacitat de lideratge, sinó també i sobretot degut a l'existència d'un projecte de ciutat futura sòlid i consistent.

Aquestes eleccions però, són les darreres de Pasqual Maragall com a candidat, ja que deixarà l'alcaldia dos anys després per permetre iniciar una nova etapa del projecte socialista a Barcelona, que he tingut l'honor de liderar en aquests darrers sis anys. I aquesta és una de les bases també de l'èxit del projecte dels socialistes per Barcelona. Fa 24 anys que governem, però hem sabut renovar-nos nosaltres mateixos, incorporant periòdicament noves persones al nostre projecte. Barcelona ha tingut tres alcaldes socialistes en aquests anys i és aquest equilibri entre continuïtat i canvi, entre experiència i renovació, que ens ha permès continuar liderant el projecte de ciutat.

El model Barcelona

Un dels principals objectius de la transformació de ciutat en aquests anys ha estat la creació d'espais públics, d'espais de trobada entre els ciutadans, partint del convenciment que l'urbanisme pot ser concebut com un instrument de cohesió social. A Barcelona no només ens vam preocupar de crear aquests espais si no que vam fer una política de «monumentalització de la perifèria» amb l'objectiu de dignificar no només amb serveis, sinó amb obres simbòliques, els barris populars de la ciutat.

Davant la situació que presenta Barcelona després del període de dictadura franquista, la ciutat posa en marxa el que posteriorment s'ha anomenat *stakeholding society*¹, un sistema que pretén implicar a tots els actors de la ciutat (empresaris, associacions de veïns, industrials hotelers, el món de la cultura i de l'esport, etc.) en un projecte comú, fer-los partícips d'un procés que, tot i estar liderat per l'Ajuntament, compta amb la participació de tots.

Podríem dir, doncs, que Barcelona s'ha convertit en una *stakeholding city*, on els ciutadans i les empreses es senten compromesos amb el bon funcionament de l'economia de la seva ciutat. S'ha fomentat la responsabilitat cívica, la combinació entre drets i obligacions, procurant que les empreses es converteixin en institucions socials i fomentant la presència de la societat civil en la presa de decisions.

Aquest model ha intentat compatibilitzar els grans projectes estratègics de ciutat amb l'urbanisme social, que centra la seva atenció en la millora de la qualitat de vida de la gent en els seus barris, i ha estat possible no només gràcies a l'existència d'una clara capacitat de lideratge per part dels successius alcaldes de Barcelona, sinó també gràcies a una societat civil oberta a col·laborar amb les institucions i a participar en el procés de modernització de la seva ciutat, i al reconeixement recíproc, tant per part de les institucions públiques, com del teixit social i del sector privat, del seu respectiu protagonisme en l'impuls econòmic i social de la ciutat.

Ara bé, cal fer esment també de l'existència d'una administració eficaç que es transforma i modernitza en molt pocs anys gràcies a una política decidida de reforma administrativa de l'equip de govern de la ciutat. Barcelona redueix a la meitat el seu nombre de funcionaris municipals alhora que ofereix més i millors serveis als seus ciutadans. Paral·lelament, la ciutat implanta una nova estructura de gestió de base gerencial que permet millorar l'eficàcia i l'eficiència de l'acció municipal i que destaca per la seva proximitat al ciutadà. Aquest increment de la presència de la voluntat de la ciutadania en la presa de decisions municipals, és fruit en bona mesura, tant de l'efectiva descentralització municipal per districtes, com de l'increment del nombre i varietat d'actuacions promogudes a aquest nivell i de la fragmentació dels seus òrgans de gestió.

Modernització, eficàcia administrativa, descentralització i participació ciutadana. Aquestes són les bases d'un model de gestió que gaudeix no només del suport de les classes populars sinó sobretot de les classes mitjanes, que han reconegut l'esforç de l'Ajuntament socialista per oferir bons serveis, socials i culturals, i per construir una ciutat que respon als reptes del futur.

II. La ciutat cosmopolita

Tenir un projecte de ciutat és tenir un projecte de societat. L'esquerra, els socialistes, hem de ser conscients que la ciutat és un marc ideal per a la promoció i defensa dels nostres valors de llibertat, igualtat, justícia social, ciutadania, participació i diversitat. La complexitat del nostre món es troba a les ciutats. Les ciutats superen l'univers nacional i estatal per connectar-se directament amb les xarxes globals (siguin financeres, migratòries o terroristes) i és per això que els problemes del món es comencen a resoldre a les ciutats, generant models de convivència basats en la cohesió social.

En un món complex i ple d'incerteses, la ciutat ha de jugar un rol cohesionador, ha de crear sentit de pertinença a una comunitat que és necessàriament plural i mestissa però que comparteix un projecte en comú, té una identitat pròpia, una identitat-projecte que inclou a tots els grups en una dinàmica d'acció col·lectiva.

Els socialistes hem d'evitar que la diversitat social porti a la fragmentació i a la creació de guetos urbans, siguin de marginació o de riquesa. Cal saber aprofitar aquesta diversitat per convertir les nostres ciutats en ciutats cosmopolites. Una ciutat cosmopolita no ha de ser només una ciutat on conviuen gents vingudes d'arreu del món sinó una ciutat cohesionada i segura, que no es deixi endur per les incerteses i no caigui en les estratègies de la por que porten al tancament i, en darrer terme, a la violència.

La nova socialdemocràcia cosmopolita, per utilitzar la terminologia de David Held, que aspira a governar la globalització i a reformar les institucions internacionals per construir un món més lliure i més just, s'ha de començar a construir des de les ciutats. En un món on ja avui triomfa allò glocal, en un món on tant les grans empreses multinacionals com els moviments socials d'oposició a la globalització neoliberal s'estructuren a nivell global però actuen localment, la socialdemocràcia ha de saber donar una resposta que vagi en la mateixa direcció:

«El projecte de la socialdemocràcia cosmopolita es pot concebre com una base comú d'acord per la promoció de l'administració imparcial de la llei en l'àmbit internacional; major transparència, control i democràcia en la governança global; un major compromís amb la justícia social en la recerca d'una distribució més equitativa dels recursos mundials i la seguretat humana; la protecció i reinvençió de la comunitat en diversos àmbits (des del local al global) i la regulació de l'economia global a través de la gestió pública dels fluxos financers i comercials globals, la provisió de béns públics globals, i la implicació dels principals grups d'interès en la governança corporativa»²

Cal recuperar l'espai de la política, i en un context de crisi dels Estats-nació per la pressió globalitzadora, aquest espai es pot començar a recuperar des del món local. Cal tornar a defensar la política i la polis com espai de convivència, de gestió de conflictes i de resolució de problemes socials. El món necessita més regulació política global i local, perquè només si som capaços de recuperar l'espai perdut a nivell local serem capaços de construir alternatives globals. Avui l'espai està ocupat pel mercat i

pels moviments socials, aquests enfrontats a aquell i sovint l'autoritat pública no troba les respostes adients.

Per recuperar aquest espai cal, d'entrada, oferir nous mecanismes de participació. Els ciutadans estan veient que poden ser ciutadans actius. Estem vivint un retorn de la ciutadania, d'allò polític, en les manifestacions contra la guerra arreu d'Europa. Han aparegut nous neguits, noves demandes, una opinió pública europea, mundial, en formació, que s'expressa de forma contundent per un altre món. De nosaltres depèn que la socialdemocràcia sàpiga elaborar una resposta política global de reforma del sistema internacional, amb propostes que aportin esperança i nous horitzons de progrés.

Els ciutadans ens demanen respostes perquè comencen a viure els problemes del món com a problemes propis. La inseguretat i la incertesa en el món es viuen ja de forma personal. Existeix una consciència difusa de que els problemes del món ens afecten a tots i els ciutadans comencen a trobar a faltar les seguretats i les certeses que el món d'avui no és capaç d'oferir. I d'aquí apareixen nous perills, com el tancament comunitari. La diversitat a les ciutats i la creixent percepció d'inseguretat porta a l'aparició de noves pors i d'aquí es pot caure en el somni comunitari, d'una comunitat suposadament ideal, on la diversitat i la varietat es reduïrien al mínim.

Per contrarestar aquesta temptació cal recuperar, en la línia del que apunta Zygmunt Bauman, dos aspectes essencials de la idea de comunitat. Per una banda, el principi d'igualtat de drets i obligacions de tots els ciutadans i, per una altra, el principi de garantia col·lectiva per fer front a les incapacitats i desgràcies individuals.

Com diu Bauman: «si ha de existir una comunidad en un mundo de individuos, sólo puede ser (y tiene que ser) una comunidad entretejida a partir del compartir y el cuidado mútuo; una comunidad que atienda a y se responsabilice de la igualdad del derecho a ser humanos y de la igualdad de posibilidades para ejercer ese derecho».3

La societat, i en aquest cas els poders públics més propers als ciutadans, han d'oferir instruments de seguretat per fer front als nous riscos de caràcter social als quals s'enfronten els individus. Cal no només oferir igualtat d'oportunitats de partida, sinó vetllar per crear una política social prou flexible per donar respostes diferents als diferents riscos d'exclusió als que un individu pot haver-se d'enfrontar al llarg de la seva vida.

La socialdemocràcia ha d'evitar la fractura social i avui vivim el perill de que aquesta fractura es produeixi; vivim el risc que la creixent flexibilitat del model econòmic es converteixi en fragilitat per un gran nombre de ciutadans, que comencen a sentir-se desvinculats del projecte social perquè no reben suport. Cal refer el sentiment de pertinença, cal refer la comunitat.

Vivim un temps de desvinculació, d'individualització, però alhora també és un temps de replegament identitari com a resposta a la individualització. Aquests dos processos paral·lels es produeixen com a conseqüència del triomf de la individualització liberal, que per una banda ha permès als triomfadors sortir de la comunitat i sentir-se temptats de desvincular-se dels deures i responsabilitats que haurien de tenir amb la societat, i per l'altra ha potenciat que els perdedors busquin refugi en petites comunitats de caràcter ètnico-religiós.

És per això que cal un nou contracte social basat en les responsabilitats ètiques de tots els ciutadans i en compromisos a llarg termini. Cal tornar a donar sentit al concepte de societat com a redistribuidora de riqueses i d'oportunitats. Si els socialistes i els progressistes d'arreu no donem un nou sentit a les institucions públiques i les tornem a convertir en garants dels valors de llibertat, igualtat i justícia, aquestes institucions perdran tota la legitimitat que els hi queda.

Cal reinventar la democràcia des de la ciutat, des de la proximitat. En un moment en el qual la democràcia nacional està en crisi i la democràcia global resta una utopia, els progressistes tenim el repte de construir la democràcia local cosmopolita, que ha de permetre la participació de tots els ciutadans i grups socials en la gestió de la polis i la construcció del projecte comú de ciutat.

Cal recuperar no només el dret a la redistribució, sinó la noció d'igualtat en front del multiculturalisme. Els arbres de la diversitat cultural, necessària, no ens han de fer perdre de vista el bosc de la igualtat, que és aquell pel qual els socialistes sempre hem lluitat. La societat es construeix en base a la igualtat entre els individus, i les polítiques públiques han d'anar orientades cap aquest fi. Si no treballem amb polítiques d'igualtat correm el risc de caure en la fragmentació de la societat en guetos. Però avui les desigualtats són de moltes menes i una de les principals desigualtats que existeix és la manca de seguretat. Una de les principals polítiques de l'esquerra avui ha de ser saber oferir seguretat, però no només seguretat física com ofereix la dreta sinó seguretat social i ambiental. Aquest ha de ser l'objectiu de l'esquerra en un món incert com el que ens ha tocat viure.

En totes aquestes noves polítiques d'igualtat la ciutat hi té un rol principal. La ciutat cosmopolita que volem no pot ser una ciutat on només hi viu una elit global. Una ciutat cosmopolita és aquella que ha d'afrontar els problemes del món, que li arriben als seus barris de forma inesperada. Una ciutat que ha de gestionar importants i complexos fluxos migratoris, però que no ha de permetre que es creïn comunitats tancades en el seu si, sinó que ha de potenciar que puguin conviure en el mateix espai grups socials ben diferents.

A Barcelona avui en tenim un exemple excepcional. A Ciutat Vella, al centre de la ciutat que s'articula al voltant de La Rambla, gairebé el 50% de la població és estrangera. En pocs quilòmetres quadrats hi conviuen més de 50.000 persones de desenes de nacionalitats, però el més interessant és que el barri s'està convertint tant en l'acollida de milers de magrebins, pakistanesos, equatorians o argentins, com de joves estudiants i artistes d'arreu d'Europa i nord-amèrica que han triat Barcelona i els barris del Raval, el Born o el Gòtic per viure-hi. Tots aquests móns, tant diversos, conviuen en un espai molt petit que alhora és el centre neuràlgic de la ciutat.

Fa 15 anys Ciutat Vella era un districte absolutament desgraciat on quasi ningú hi volia anar a viure. Avui, gràcies a una política de rehabilitació global i d'obertura de nous espais públics, Ciutat Vella s'ha convertit en un gran atractiu de la ciutat, on hi conviuen móns diferents que s'han trobat a Barcelona. El gran repte actual és transformar aquesta diversitat en una nova identitat ciutadana barcelonina i global.

Les ciutats són avui portadores de globalització, creadores de consciència global. Les ciutats són el punt de trobada entre el Nord i el Sud, entre la riquesa i la pobresa, entre cultures i religions diferents. Però aquesta potencialitat s'ha de reflexionar, s'ha

d'articular, s'ha de posar en pràctica. I per començar aquest procés ens hem de preguntar si la ciutat pot convertir-se en un agent globalitzador que permeti gestionar i transformar el procés globalitzador des de la seva realitat local.

Un dels principals reptes de la globalització és gestionar la diversitat. I la ciutat hi té un paper clau. Ens enfrontem al risc del comunitarisme cultural o religiós, que tanqui les diferents comunitats sobre elles mateixes, i l'única manera de superar aquest risc és potenciant uns valors comuns i una identificació amb la ciutat i el seu projecte, més enllà de les identitats nacionals i religioses. El repte consisteix doncs en crear una identitat-projecte, que diria en Manuel Castells,⁴ que superi les identitats-resistència de caràcter comunitari que puguin sorgir. Aquesta identitat de ciutat basada en un projecte social col·lectiu de caràcter incloent hauria de permetre evitar l'aparició de guetos, aconseguint integrar a tots els individus en el mateix projecte social.

Per aconseguir-ho cal una política urbanística i d'habitatge eficaç, que respongui a les noves demandes, una política social ambiciosa i una política cultural integradora. Només així, si som capaços d'evitar el tancament identitari, podrem construir ciutats veritablement cosmopolites i a partir d'aquí construir un món menys conflictiu.

La ciutat no ha de negar la diferència ni intentar-la assimilar al model de la ciutat acollidora, però tampoc pot deixar que les comunitats es desenvolupin sense lligams entre elles ni amb la ciutat. El diàleg entre civilitzacions, entre religions i entre cultures, comença a les ciutats. Si s'aconsegueix que aquest diàleg prosperi, potser algun dia es podrà exportar a un nivell més global.

Els socialistes europeus tenim, però, un altre repte paral·lel al repte global: tenim la responsabilitat de construir Europa. I aquesta Europa també es pot construir des de les ciutats. Hem de fer possible l'Europa de les ciutats, una Europa de ciutats-xarxa, perquè la democràcia europea també començarà a les ciutats. Avui tots els ciutadans de la Unió tenen el dret d'elegir i ser elegits a les eleccions municipals del país on resideixen, encara que no en siguin nacionals. Aquesta és una realitat que funciona des de l'aplicació del Tractat de Maastricht però encara no s'ha desenvolupat com s'hauria pogut. La democràcia local pot ser també democràcia europea.

IV. Conclusions: la responsabilitat dels socialistes de «fer ciutat»

Les ciutats s'han de convertir en un dels principals instruments dels socialistes per aplicar les nostres polítiques i els nostres valors. En primer lloc, el món local és l'escenari ideal per fer possible el partenariat públic-privat, el lideratge públic de l'acció transformadora d'una societat. La stakeholder city ha de ser el model que permeti que tots els actors, ciutadans, empreses i societat civil, es comprometin en un projecte de ciutat i de societat assumint les seves obligacions.

En segon lloc, les ciutats han de convertir-se en els agents d'una política de proximitat que revitalitzi la democràcia a nivell local. Els socialistes hem d'aplicar polítiques socials ambicioses i integradores des dels ajuntaments, perquè són aquests els més propers a la realitat ciutadana i són els que millor poden resoldre els problemes socials. La proximitat porta a una major participació dels ciutadans en la definició i aplicació de la política, de manera que no només es fomenten els

mecanismes democràtics sinó que es pot recuperar un cert sentit de comunitat al voltant del projecte de ciutat.

En tercer lloc, les ciutats es poden convertir a Europa en nuclis de desenvolupament del concepte de ciutadania europea. Europa ha de permetre que aplicant el principi de subsidiarietat, cada cop més competències puguin ser exercides per les ciutats. Moltes polítiques europees de cohesió poden ser aplicades directament per les ciutats.

Finalment les ciutats, en tant que ciutats cosmopolites, es poden convertir en impulsores d'una nova socialdemocràcia cosmopolita que des del nivell local treballi per la transformació del nivell global. Les ciutats han de ser la punta de llança de la nova política de la globalització, que ha de permetre reinventar la comunitat política a tots els nivells per poder regular la globalització sobre els principis d'imperi de la llei, igualtat política, justícia social, democràcia, proximitat, i eficiència econòmica i administrativa. Les ciutats, com agents globalitzadors, han de poder esdevenir agents de canvi en la política global, i els socialistes hem de saber aprofitar les oportunitats a nivell local per construir el nostre propi projecte de reforma de l'economia global i del sistema polític internacional.

Aquest treball forma part de Rethinking Social Democracy, llibre publicat a Londres el 2003 pel think tank Policy Network.

1 Hutton, Will (1998): The stakeholding society. London (Polity Press).

2 Held, David i McGrew Anthony (2003): Globalización/Antiglobalización. Sobre la reconstrucció del orden mundial. Barcelona. (Paidós) p. 150.

3 Bauman, Zygmunt (2003): Comunidad. En busca de seguridad en un mundo hostil. Barcelona. (Siglo XXI). p. 175.

4 Castells, Manuel (1998): La era de la información. Vol. 2 El poder de la identidad. Madrid. (Alianza).